

RESTAURANT
TTSBURGH, PA.
 Etel, kivétel keresen fel.
ELŐNY JÁNOS, tulajdonos.
 —
 Uszadékban: Albert Henry Wash-
 er, rendkívül követ, tehatalma
 lester, Wien. Carol H. Fester
 er, Wien. William F. Upsco,
 kereskedelmi képviselő, Wien, I.
 endorfer Strasse 13.
 —
 Ugozslóvárosban: H. Percival Dod-
 rendkívül követ, tehatalma
 lester, Belgrad. Kenneth S. Pat-
 konzil, Belgrad. A. R. Thomp-
 konzil, Zágráb.
 —
 Szászországban: Lewis Einstein,
 rendkívül követ, tehatalma
 lester, Prága. Charles S. Wisnans,
 rendkívül követ, tehatalma
 lester, Prága. Vladimir A. Geringer,
 kereskedelmi képviselő, Prága, Cheo-
 Dam, Pokoj cialo 3533—1.
 —
 Romániában: Peter Augustus Ray,
 rendkívül követ, tehatalma
 lester, Bukarest. Ely E. Palmer
 er, Bukarest. Louis E. Van Nor-
 n, kereskedelmi képviselő, Buka-
 rest, care of American Legat.

SZABADSÁG

NO. 189. SZÁM. HARMINCEGYEDIK ÉVFOLYAM. Cleveland, New York, Chicago, Pittsburgh, Detroit, szept. 1923, augusztus 15.

VIHARFELHŐK FENYEGETIK EURÓPÁT

A KORMÁNYVÁLTOZÁS NEM HOZOTT MEGNYUGVÁST A LÁZONGÓ NÉMETORSZÁGNAK

ATÓ
 rság angol szókincsé-
 rháza, a legnépse-
 merikai-magyar által
 ol és angol-magyar
LE SZÓTÁR
 oldalas munka nyegye-
 omása befejeződött és
 ezdődt.
 és magyar-angol Bi-
s Ötven Cent
 üldéssel. Küldje be
 a pénzzel együtt,
 rendelések beérkezé-
 szállítjuk. A rendelés
 mre küldendő:
DSÁG
 K 171,
 D, OHIO.

NEW YORK, N. Y., aug. 13. — A hatalmas Le-
 viathan gőzösné a mai nap-
 on ide érkezett Reed
 Smooth utahi szenátor, aki
 huzamosabb ideig tartózkod-
 dott Európában. Hiram
 Johnson, George H. Moses
 és Smith W. Brokharth
 szenátorokhoz hasonlóan az
 utahi szenátor is rendkívül
 pesszimistának benyomások
 szerzett Európában s
 rendkívül komorának látja
 a politikai és gazdasági vi-
 szonyokat.
 Ugyancsak a Leviatha-
 non érkezett vissza Ameri-
 kába Irving T. Bush, a

new yorki Kereskedelmi
 Kamara elnöke és Willis
 H. Booth, a new yorki Ga-
 ranty Trust Company al-
 elnöke. A Ruhr kérdésben
 ez a két számottevő ameri-
 kai gazdasági tényező el-
 telt álláspontot foglal el.
 Bush ama megjózdé-
 sének adott kifejezést,
 hogy a franciák Ruhr poli-
 tikája soha sem járhat sik-
 kerrel. Ezzel szemben Booth
 azt hangsúlyozta, hogy vé-
 leménye szerint Francia-
 országot mindaddig a Ruhr
 völgyében marad, amíg Né-
 metország nem fizetett.
 Smooth szenátor Har-

ding elnök megbízásából
 ment annak idején Német-
 országba, azzal a feladat-
 tal, hogy Németország há-
 boru előtti jóvedelmét és
 jelenlegi jóvedelmét tanul-
 nyozza, továbbá a né-
 met kormány jelenlegi ki-
 adásait az azokat a lehetősé-
 geket, amelyek alapján kö-
 teltségeinek legnagyobb
 részben eleget tehet.
 Közlése szerint megszerzte
 azokat az információkat,
 amelyekre szüksége volt
 a nyilvános megbeszélés
 előtt Washingtonban. Har-
 ding elnök halála mélyen

megrendítette.
 Az amerikai farmer szem-
 pontjából vajmi kedvezőt-
 len hírel érkezett vissza a
 szenátor.
 Ahol csak megfordult,
 azt az értesített szervezet
 azt a termés kintünök
 igérkeztek. Ezt hallottam
 Nagy Britanniában, szint-
 ugy ezt hallottam Francia-
 országban, Németországban,
 Hollandiában, Belgiumban.
 Ilyen körülmények köz-
 pette az amerikai farmer
 nem igen számíthat arra,
 hogy Európába exportáljon.
 Ugyancsak a Leviathan

hajón érkezett vissza Ja-
 mes J. Davis munkügyi
 miniszter, aki hat tagból
 álló bizottság kíséretében
 járt be Európa több orszá-
 gát, ahol a bevándorlás kér-
 dését és lélektanát tanul-
 mányozta.
 A kiválasztási elme-
 letnek vagyok a híve a be-
 vándorlási törvény megal-
 kotásában — jelentette ki a
 munkügyi miniszter.
 Ha más országok ezt az el-
 vet megtehették, miért
 nem tehetjük meg az
 Egyesült Államok is?
 Milliárda rug azoknak a
 száma Európában, akik

Amerikába szeretnének jö-
 ni, folytatva nyilatkozatát
 a munkügyi miniszter.
 Ilyen alapon a legkivánato-
 sabb elemet kiválaszthatjuk
 a kivándorlásra hajlandók-
 ból. Határozottan kíváná-
 tonkba bujt banditák, rálótek
 a Yantse Kiang folyó partjáról
 az Alice Dollar gőzösré, amely
 Amerika felé volt indulóban.
 A hajó legénysége viszonzta a
 tüzelést és megölt jó néhányat
 a támadók közül.

Az új német kormány Dr. Streseman kancellársága alatt megalakult. — Az éhségválságok és a sztrájkok tovább folytatódtak az egész német birodalomban.

VÉRÉS HARCBA 9 KOMMUNISTA ELESETT.
 A párisi sajtó az áptánt hatyudalát halja ki a legutóbbi angol jegyzékből. — Anglia telelezte a szövetségközi tárgyalásokat.

BERLIN, augusztus 13. — Németországnak ugyan ma új kormánya van, de egyetlen jel sem mutat arra, hogy a kormányváltás rendet tudna teremteni az ország zűrzavarában. Az általános európai helyzet, csakugy, mint a német helyzet, teljességgel változatlan maradt.

Berlin ma sem tudja kiszabadítani magát a forgalmi sztrájk békítő kötelezői és a kommunista tevékenysége folytán a nagy ipartelepeken ma sem indult meg a munka.
 Seitben, Szászországban véres harcok folytak a vörösök és a nemzetorszég csapatai között. Ugy tudják, hogy a harcokban kilenc kommunista életét vesz-tette.

Aix La Chapellen négy embert lelőttek és negyvenet megsebesítettek, amikor a rendörség a tüntető tömegre tüzelt, amely burgonyát követelt s közben megstromolta a városzházat.

Halmra lövik a sztrájkolókat.
 A hamburgi hajógyárak sztrájkoló munkásai összetűttek a rendörséggel s a rendörség go-lyói több munkást megölték.

A kommunista lemondásra kényszerítették Lübeck városi tanácsát és átvették az ősi Hansa város közigazgatását. Birodalmi csapatok érkeztek a városba, hogy megkísérleljék a rend helyreállítását.
 Giesbert, klerikális — munkaügyi miniszter.
 Radbusch, szocialista — igazságszügyi miniszter.
 Oser, demokrata — vasutügyi miniszter.

Mialatt az új német kormány igy megalakult Párisból jelentették, hogy a francia vörös sajtója a tegnapi nyilvánosság-ra hozott angol jegyzékből az ántánt hatyudalát hallotta ki.
 A párisi lapok szerint "Franciaország egyetlen incset sem fog engedni a Ruhr vidéken s szilárdan ki fog tartani Poincare mellett."

Leirhatatlan izgalom, forrongás és a kiömlő vér felhői borították el Németországot és közben Dr. Gustav Streseman-
 kanellársága alatt a következő új kormány alakult meg:
 Dr. Gustav Streseman, néppárti — kanellár.
 Von Bergen — külügyminiszter.
 Sollmann, szocialista — belügyminiszter.
 Fuchs, klerikális — a meg-szállott területék minisztere.
 Hilferding, szocialista — pénz-ügyminiszter.

A sajtó üdvözi Streseman.
 BERLIN, aug. 13. — A berlini sajtó a kormányváltás gyors megvalósulását dicsérettel, egyhanguan üdvözli Streseman, amiért haladéktalanul magára vállalta a kanellárság súlyos feladatát. A lapok az új kanellár jelleméből azt az erősen bizakodó vonást emelik ki, amely a közéletben annyira rokonszenvessé tette meg ellenfelei előtt is.

Dr. Streseman már a korai feggeli órákban átvette hivatalát s azonnal megkezdte kormányalakítási tanácskozásait a különböző pártok képviselőivel.
 "Most nines ideje annak, hogy a multról beszéljünk" — mondta az újságíróknak. "A jövő felé kell irányítanunk tekintetünket s haladéktalanul meg kell kezdenünk a munkát."

PARIS, aug. 13. — Francia hivatalos körökben ma ugy nyilatkoztak, hogy az angol jegyzék legmegelőbb részlete a Ruhr okkupáció jogosságának tagadása. A külügyminisztériumban rámutattak arra, hogy a spai konferencián Anglia, ébt még Németország is hozzájárult ahhoz, hogy a német szállítások hiányossága esetén a szövetségesek jogot nyernek a további előnyomlásra a Ruhr vidéken, vagy bármely más német területen. A francia válasz — ha ugyan egyáltalán adnak még választ — ki fogja fejtetni, hogy Franciaország gazdaságiakhoz a politikájához, amelyet hivatalos helyen ismételtel le-szögezték.

BRÜSSZEL, aug. 13. — Az angol jóváérteli jegyzék igen kedvezőtlen benyomást gyakorolt a belga hivatalos körökre, különösen azon a ponton, ahol kétségbe vonja a Ruhr megszállásának jogosságát. Másrészt Anglia jegyzékében homójárult ahhoz, hogy az Egyesült Államok-
 kal szemben fenállt adósságának összegéről többet nem kö-vetel jóváértést és szövetségközi tárgyalások fejöben. Ezt az angol

Itt most arra emlékeztetnek, hogy Hughes külügyminiszter csak arra az este ajánlotta fel a nemzetközi bizottság megalakítását, ha erre egyéges és köz-velelen felszólítást kap a szövetségesektől. Ilyen egyéges lépést az angolok még ma sem tartanak teljesen kizártnak, az angol kormány felfogása azonban mind inkább afelé hajlik, hogy önál-lalra kell cselekednie, ha Franciaország nem néhány heten belül nem ad kielégítő választ leg-utóbbi jegyzékére.

MEGÖLTÉ A FELESÉGÉT 50 CENT MIATT.
 BRIDGEPORT, Conn., aug. 13. — A hetenként éves Pilát István fejcsót ragadott és agyon verte 76 éves feleségét, Klárá-t, mivel nem volt hajlandó neki 50 centet adni borotválkozására. A rendörségen biztosított nélkül fogvatartják az öreget, aki egyáltalán nem bánja tettét.

nyugalmasan is féltelmesebb volt, mint más má-
 huragja felőpompán és átánda az elnöknek az arab
 nyelven fogalmazott adás-vevészi szerződés.
 Eddorig el volt, hogy az ügyben fölmerült
 okmányok egy része arab, újgörög vagy török
 nyelven íródott s már elege odarendeltek a kama-
 ra tolmácsát. A párok egyike, aki az egyiptomi
 hadjárathól megjelentetett ismerté az arab nyelvet,
 ellenőrizte a tolmács fölolvását.

COOLIDGE ELNÖK FELADATA A SZÉNINSÉG ELHÁRÍTÁSA

Meg kell előzni a fenyegető szénstrájkot, hangoztatja Coolidge elnök. — A szénbizottság new yorki tanácskozása.
 WASHINGTON, aug. 13. — A kormány minden erejével azon van, hogy a fenyegető szénstrájkot megakadályozza.
 A szenátus szénbizottságának elnöke, a szenátus szénbizottságának elnöke, John L. Lewishez, a Szénbányászok Szövetségének elnökehez s a táviratban felszólítja őket arra, hogy New Yorkban találkozzanak a szövetségi szénbizottság tagjaival, akkor már Coolidge hatása alatt, tanujélet adta annak, hogy a szenátusját meg akarja akadályozni.
 Hoover kereskedelmi miniszter a szenátusját ügyében ma két ízben is folytatott tanácskozást Coolidge-al. A tanácskozás után Coolidge olyan értelmi utasítást adott a szövetségi szénbizottságnak, hogy a szenátusját megakadályozása ügyében tegye meg a szükséges lépéseket.
 Sem a elnök maga nem hajlandó beavatkozni a szenátusját kérdésébe. Az elnök megadta az utasítást, hogy ennek a lényeges kérdésnek az ügyben járjon el a szövetségi szénbizottság az idő-ről-időre tegyen jelentést az eredményekről.
 A new yorki tanácskozáson John Hays Hammond, a szenátus elnöke fog elnökölni. Washingtonban biztosra veszik, hogy a tanácskozásra való meghívásnak a szénbányászok szö-

FRANCIAORSZÁG A VÁLASZUTON

Baldwin rendületlenül kitart a Ruhr vidéki politikája mellett.
 LONDON, aug. 13. A külügy-minisztériumhoz közel álló körökben tökéletesen biznak annak az álláspontnak szilárdaságában, amelyet Baldwin miniszter-elnök Franciaországgal szemben foglalt el.
 A miniszterelnök a sajtó és a politikai pártok egy részének érve ellenállására bukkant, de hívei ugy ismerik, mint akikben végtelen kitartás egykedvű nyugalommal párosul. Baldwin nem adna öt centet a miniszterelnök-ségért, de ha már egyszer elfogadta ezt az állást, ugy erje javával fogja szolgálni.
 Legutóbbi javaslatait, amelyeket értelmében a Ruhr okkupáció jogosságát a Hági Világ-biroság döntésére bíznák, ugy tekintik, mint végső kihívást Poincareval szemben. Itt ugy hiszik, hogy Poincare nem utasíthatja vissza az ajánlatot, a nélkül, hogy a legfőbb hely-zetbe kerülne. Viszont ha a há-gai döntés kedvezőtlenül ütne ki Franciaország számára, ugy Berlin a Ruhr vidék megszállás-
 sával okozott károkok számláját nyújthatná át Párisnak.
 Poincare, természetesen, ugy is nézheti a helyzetet, hogy Franciaország tulajdon katonai ere-jével, amelyhez még Jugoszlá-
 via, Románia, Cseh-Szlovákia és Lengyelország hadserege is csatlakoznék, azt tehet, amit akar. De itt tisztán látják, hogy a francia miniszterelnök ilyen ér-telmű válasz esetén kénytelen volna leplezni katonai, mili-tarisztikus célját teljes mezte-lenségükben.
 Itt általában ugy hiszik, hogy ha Franciaország nyíltan és ki-zárólag a fegyverek erejéhez nyúl, akkor el fogja veszíteni Amerika barátságát és támoga-tását. Az angol szakértők azt a hogy ezáltal felverjük az árakat, hogy a gazolinok ezzel megsérül a trust ellenes tör-venyt — amiben tökéletesen igaznak is van.
 South Dakotában egy gallon gazolin ára a kisenben ársu-lásban 26.6 cent volt! Ami hor-ribilis összeg. A kormányzó füg-getlen, termelőktől rengeteg mennyiségű gazolin vásárolt össze s "államköltségen" árulja az autósoknak és egyéb, gazolin motorral dolgozó embe-reknek a benzint. Államköltsé-
 gen tizenöt cent egy gallon!
 A nagy olajfinomítók kartellje, mondja egy chieagoi jelentés, azzal fenyegeti a kis, független termelőket, hogy ki kell men-niök az üzletből — ha ez még sokáig így tart.

VÉGRE ÉRVÉNYBE LÉPETT A NYOLC ÓRAI MUNKAI DÍÓ

A United States Steel Trust garyi és south chieagoi telepén próbálják ki először a nyolc órai munkaidőt. — Rövidesen be fogják vezetni az összes acéltételeken.
 CHICAGO, Ill., aug. 13. — Gary bíró, a United Steel Trust Co. elnöke csakugyan beváltotta a nyolc órai munkaidőre vonatkozó ígérteit. Az acéltrust alkalmazottai közül a Gary, India-nában és a south chieagoi acéltételepen dolgozó munkások élvezték először a nyolc órai munka-időt.
 Harding elnök ismételen is hangoztatta a nyolc órai munka-idő szükségességét az acélpárbas s Gary bírót is ismerte, hogy jórészt Harding érdeme, hogy ezt a munkaidőt érvényesítették. Az acélmunkások szemmellát-hatóság örömmel vették ezt az újítást.
 Az új rendszer szerint a nap-számban dolgozó munkások 80 centtel kevesebbet fognak keresni, mint eddig, viszont a régi rendszerben nyolc órával többet kellett dolgozni, hogy annyit keressenek, mint amennyi bérral a nyolc órai munkaidő biztosítja őket. Szóval, míg azelőtt tizen-két órát kellett dolgozni, hogy négy dollár 80 centet ke-ressenek, addig most nyolc óra alatt megkeresnek négy dollárt.
 A nyolc órai munkaidőt rövi-desen meghonosítják az összes acéltételeken.

RÁLÓTEK KINAI VIZEN EGY AMERIKAI HAJÓRA.

SHANGHAI, Kina, aug. 13. Kínai katonák, vagy katonaruhába bujt banditák, rálótek a Yantse Kiang folyó partjáról az Alice Dollar gőzösré, amely Amerika felé volt indulóban. A hajó legénysége viszonzta a tüzelést és megölt jó néhányat a támadók közül.

HARDING ELNÖK EMLÉK-ÉRMEK

J. B. Scobey, a pénzverde igazgatója bronzérmekeket veret Harding képmásával.
 WASHINGTON, aug. 13. — Harding elnök emléke nem fog egyhamar elhalványodni az emberek memóriájában. Szeretettel és megbesúléssel fognak rá gondolni sokáig s ezt az emlékeztet kívánja erősitni, ében tartani J. B. Scobeynek, a pénzverde igazgatójának az ötlete.
 Mr. Scobey bronzérmekeket veret Warren G. Harding képmá-sával. Az érmeek szeptember el-szején lesznek készen — de a rendelések máris óriási tömegben érkeznek a philadelphiai pénzverdehez. Az érem egyik old-alán négy Harding elnök dom-borművét látható, a másik oldalon három, Harding életének legfontosabb érem évszáma. A szil-letés éve, mikor az Egyesült Államok elnöke lett s mikor meghalt.
 Az érmet azonban csak Mellon pénzügyminiszter jóváhagyá-sa után fogják kibocsátani, ami a napokban már meg fog ér-kezni.
 Egy dollárba és ötvenkét cent-be kerül az érem. Egy dollár maga az érem, 35 cent a kis ska-tulya, amibe beleeszik és tizen-hét cent a postaköltség.
 Aki akar ilyen emlékeket, az forduljon egyenesen a philadel-phiai pénzverde igazgatójához a rendelésével.

CHICAGOBAN VAN A VILÁG LEGFORGALMASABB PONTJA

A Michigan Avenue keresztesénél másodpercenként ro-bog végig egy jármű. — Ebben, a várostól megjelentetett statisztikákban a teherkocsik nincsenek beleszámítva.
 CHICAGO, Ill., aug. 13. — Hol van a világ legforgalmasabb helye? Talán Párisban? Bizonyára nines az a párisi, aki kít-
 sébe vonná azt, hogy a világ legforgalmasabb pontja csak ugyan a vilárosság városában van. Téved.
 "Talán Berlinben? Akármennyi baj ri az országban a po-rosokat, még mindig hajlandók elhívalkogni azzal, hogy a világ legforgalmasabb pontjával az ő városuk henegett el. Ugyancsak tévednek.
 Talán Londonban? Ott sem Esetleg New Yorkban? Ez már valószínű feltevés lenne, de ott sem.
 A világ legforgalmasabb pontja Chieagoiban van. Chieagoiban, a legtipikusabb amerikai város-ban, még pedig a Michigan Ave-nue keresztesénél.
 Hivatalos statisztikai adatok szerint minden másodpercben egy kocsik robo-g végig ezen a keresztesen. Óriási forgalom szinte hihetetlen, de ezek az adatok a városzház megfelelő departmenájából érkeznek ahol bi-zonyos előkara számon tartották egy ideig ezt a forgalmat.
 Megjegyzendő, hogy ez a statisztikai adat nem öleli fel a ne-héz truckokat s egyéb nehéz szállítási eszközöket.
 A forgalom reggel nyolc és kilenc között és délután öt és hat óra között a legnagyobb. Sem New York, sem Páris, sem pe-
 lig London nem dikekedhet olyan forgalmas keresztesével, mint amilyennel Chieago rendel-kezik.
 És ha a forgalom Amerika egyik szimbóluma, méltán meg lehet állapítani azt, hogy Chieago csakugyan az Egyesült Államok legjellegzetesebb városa. Aki meg akarja ismerni Ameri-
 kát, az keresse fel Chieago-t.

SOK PERT AKASZTOTTAK A C. & O. VASUT NYAKABA.

CINCINNATI, O., aug. 13. — A Cincinnati és Ohio vasut el-len a mostanában halálragzó-
 talak örökösai 170,000 dollár ere-jűg indítottak kártérítési pe-reket.

Éngedje megjegyezmem azonban, hogy ak-
 koriban még nagyon fiatal lehetett.
 — Négy esztendő voltam; de mivel a ka-
 tisztrófa kószódtól el emlekeztemben. Megőriztem
 tette sem moszódtól el emlekeztemben. Megőriztem
 minden aprólékos körülményeivel egyetemben.
 — Minnyben emíthette volna közvetlenül
 az említett esemény és kicsoda ön, hogy az a ka-
 lani.

"GAZOLIN HÁBORU" DUL A KÖZÉPNYUGAT ÁLLAMAIBAN

A középnyugat nagy olajfinomító cégei beszüntették augusztusra a termelést. — Felverik az árakat! — Az igazságszű-
 minisztérium már elküldte a vizsgálót.
 WASHINGTON, aug. 13. — A szövetségi ügy-
 védőket — a szövetségi ügy-
 védők azt akarják most meg-
 tudni, hogy tulajdonképpen mi
 volt ennek az oka. A beavatot-
 ták szerint a nagy olajfinomít-
 ók és gazolin készítő kartell-
 léptek egymással, hogy meg-
 állítsák egy időre a termelést s
 hogy ezáltal felverjék az árakat.
 A kormányzó azt hangoz-
 tatta, hogy a gazolinok ezzel
 megsérül a trust ellenes tör-
 venyt — amiben tökéletesen
 igaznak is van.
 South Dakotában egy gallon gazolin ára a kisenben ársu-
 lásban 26.6 cent volt! Ami hor-
 ribilis összeg. A kormányzó füg-
 getlen, termelőktől rengeteg
 mennyiségű gazolin vásárolt
 össze s "államköltségen" árulja
 az autósoknak és egyéb, gazo-
 lin motorral dolgozó embe-
 reknek a benzint. Államköltsé-
 gen tizenöt cent egy gallon!
 A nagy olajfinomítók kartellje,
 mondja egy chieagoi jelentés,
 azzal fenyegeti a kis, független
 termelőket, hogy ki kell men-
 niök az üzletből — ha ez még
 sokáig így tart.

SZTRÁJKOLNAK A LIMAI VILLAMOS VASUTASOK.

LIMA, O., aug. 13. — A vil-
 lamos alkalmazottak sztrájkba-
 léptek tegnapi reggel az uniójuk
 elismertetése, béremelés és a
 munkabiztosítás való beleszá-
 llási jogok biztosítása végett. A
 sztrájk csak egy napig tartott,
 mivel követelésüket teljesítette
 a társaság.

RUDOLF VETSERA SZERELME REGÉNYBEN A SZABADSÁG HASÁBJAIN

KIRALYFI halála évtizedek óta igaztja az egész világot. Rengeteg mende-monda foglal-
 kozik a vidám trónörökös életével és halálával.
 BAROKISASSZONYRÓL rengeteg plety-
 kát irtak már össze, de senkisen tudta meg-
 állapítani, milyen nő is volt Rudolfnak
 AKI a világ leghatalmasabb trónjának
 volt örököse és akinek halála, ugyszólván,
 a Habsburg-ház bukásának kezdete.
 DOLGOZTA fel az izzó szerelemek
 históriáját, Szekula Jenő, a kiváló ma-
 gyar író, kizárólagos közlési joggal
 RÉSZÉRE. — Arra kérjük előfize-
 tőnket, rendezék hátralékaikat és
 mondják el, hogy a SZABADSÁG
 NÉHÁNY nap mulva kezdetét veszi az
 amerikai-magyar újságiradalm leg-
 aszenzációsabb regényének közlése.

AZ OHIO FOLYÓ KÉT ALDOZATOT KÖVETELT.

GALLIPOLIS, O., aug. 13. —
 Az Eight Mile Islandnál levő
 fürdőhelyen belefúllt tegnapi
 fürdés közben két nő az Ohio
 folyóba. Az áldozatok a 35 éves
 Mrs. Hugh Burnside yorki (W.
 Va.) és Erzel Clecke 19 éves
 pittsburghi lakos.

TIZENÖT TEMPLOM CSAK EGY PAP VAN.

SOUTH BEND, Wash., aug. 13. —
 Ebben a városkában tiz-
 enöt templom van, de csak egy
 pap található. Kiderült egy te-
 mezős alkalmából, hogy tizen-
 négy templom papja vakáción
 van.

ÖT PERCIG HAVAZOTT NEBRASKA ÁLLAMBAN.

SCOTT BLUFF, Neb., aug. 13. —
 Kéthetes esős idő után az
 időjárás hóval lepte meg itt a
 népet. Öt percig tartó havazás-
 ban gyönyörködhetett. A hava-
 zás után kiderült az idő s most
 ismét nyár van Nebraskában.

SZABADSÁG

The oldest established and largest Hungarian paper in the United States

Published daily by
The Szabadsag Printing & Publishing Co.

30th Street, New York City

Editor: **ANDREW CHERKA**

700-710 Huron Road (P. O. Box 171) Cleveland, O.

Subscription rates: Annual \$4.00, Semi-annual \$2.50, Quarterly \$1.50, Single copy 10c.

Room 603, 154 Nassau St., New York City

UNCLE SAM ÉPP UGY SZERETI A KÉTDOLLÁROST, MINT AKÁR A TIZEST

A két dolláros. Panasza oka. Sok panasza oka. Vannak emberek, akik kijelentik, hogy a két dolláros bajszerecsét hoz nekik. És nem elégszenek meg azzal, hogy ilyen értelemmel kijelentést tesznek, hanem csakugyan hisznek is benne. Hisznek abban, hogyha a két dollárosot alkották, akkor üzleti tervek beválnak, ha ellenben a két dolláros megtartják, akkor good byet mondatnak üzleti tervek sikerének.

A minap híre kelt annak, hogy a pénzügyminiszterium kivonja a forgalomból a két dollárosokat. Erre az eszámra Washingtonba is egészen komoly, értelmes egészen megbízható emberek gratuláltak a pénzügyminiszternek ehhez a nagyszerű intézkedéshez. Igaz, akadtak komoly emberek, akik ezt az intézkedést nagyszerűnek nevezik.

De hiszen öröm öröm nélkül, hogy valami nagyon eredeti mondjunk. Azaz: csak hár számba ment a két dolláros megzserítése. Bizony: csak hár számba. A pénzügyminiszterium ugyanis nyilatkozatot jelentett meg, annak a hangzatosával, hogy a két dolláros ép olyan becsületlen, derek pénz, akár az egy dolláros, akár pedig az öt vagy a

tíz dolláros, tehát minek fennakadni rajta.

És valóban felmerül a kérdés: minek fennakadni a két dolláros, mikor ez ép annyira becsületlen pénz, mint akár milyan dollártestvére?

Akik abból az alkalmából, hogy a két dolláros megszerítésének híre elterjedt az országban, a pénzügyminiszteriumnak írtak, azok jöszent arra utaltak, hogy sokszor a két dollárosot összetévesztették a husz dollárossal, azaz husszal fizettek, amikor jöttvél kellett volna fizetni a már ezért is megérdemelte a két dolláros azt, hogy hivatalosan is megássák a sirját.

A pénzügyminiszterium élen azonban komoly emberek állnak, akik nem hajlandók az ilyen naiv tévhitűknek és öntudatos babonáknak bedülni. Sőt a pénzügyminiszterium morális kötelességének tartotta azt, hogy védelmére keljen a két dollárosnak, mint egy ártatlanul vádolt derek léleknek. És a védelem olyan erős volt, hogy a két dolláros felmentették a most megint szabadon járhat-kelhet azoknak a zsebében, akik olyan szerencsések, hogy barátjuknak nevezhetik.

Érdekes jelenség, hogy a

KÉSZPÉNZ DOLLÁR

KIFIZETSEKET MAGYARORSZÁGON A LEGOLCSÓBB ÁTUTALÁSI DÍJAK MELLETT PONTOSAN ÉRSZOKOLUNK

PÉNZKÜLDÉSENYEK

A MEGSZALLOTT TERÜLETEKRE A LEGALACSONYABB ÁRFOLYAMON.

HAJÓJEGYEK KÖZJEGYZŐI ÜGYEK A LÉBOJÓB VONALRA. PONTOS ELINTÉZÉSE.

American Union Bank

NÉMETH JÁNOS, elnök

FOKZLET: 10 East 23rd Street, a bankpalotában.

FIÓKZLET: 1507 Second Avenue, Corner 83rd Street, NEW YORK CITY.

PÉNZKÜLDÉS KIHUZATAL HAZAUTAZÁS KÖZJEGYZŐI és egyéb ügyekben forduljon bizalommal hozzánk személyesen, vagy levelet útján, mert mi legolcsóbban, legpontosabban és legszakszerűbben intézzük el minden ügyet.

Ruttkay Jenő

Bankháza

106 Avenue B New York City

A SZERELMES ZSEBTOLVAJOK

Párisi mese.

JEAN Mathifet és Berthe Dubois egyszerű zsebtolvajok. Egy zsebtolvaj fiú és egy zsebtolvaj lány. "Fiatal férfi, fiatal lány - akik kora, zsenge gyermekükük óta együtt járják a zsebtolvaj világos mezőt, amelyen frankok és Lajos aranyok teremnek nekik, mert, mint a nevelőkben sejtani méltóztatik, Berthe és Jean franciák. Párisi gamenk.

Berthe és Jean a napokban hurokra kerültek. Ártatlan ifjúságukban, könnyelműségükben nem tekintették a zord és szigorú rendőrbácsira, játékos pajzanságukban csak a passz zsebtolvaj látta maguk előtt és egyszerű csak hopp! mikor fában turkáltak ebben a zsebben és viháncoló fiataljükkkal kergettek furge ujjakkal a dollárhoz képest kissé értéktelen pénzdarabokat, megfogta a karjukat a rend éber őre.

Berthe elkezdett könnyezni, mert nagyon gyenge szívű kisfiánca a Berthe, de Jean kokonul nézett, mert, ha bántják, a Jean nagyon szigorú tud lenni. Ugy ám.

A rend éber őre nem törődött sem Berthe könnyeivel, sem Jean zord arcifejlesztésével: vitte be őket az őrszobára.

Őrszobáról a rendőrségi börténbe, rendőrségi börténből az esküdték elé!

Az esküdték végighallgatták az esetet és a bíróra néztek - bünszöki! A bíró erre átnyújtott Jeannak három havi fogszálat - mert hát szép zavaros és zsebtolvajokkal ékes múlt állt már a háta mögött, de a bírónak a szegező Berthen megessett a szíve és ennek következtében mindössze csak egy havi fogszázzal jutalmazta őt.

És most történt az, ami jogalapot ad erre a pár sorra s amiket hasonlít még nem láttak egy bírósági tárgyalóterem szürke és unalmas falai. Felült a védő és az ítét módosítását kérte. De hah, milyen álon! Azt kérte, hogy Berthe büntetését hosszabbítsa meg a bíróság három hónapra. Anyira, amely nyit Jean kapott!

És furcsa, mit Szokatlan és meglepő, mit Ugyvan. De a védő megindokolta.

Jean és Berthe nagyon, nagyon szeretik egymást, mondta, annyira szeretik egymást, hogy nem tudták volna egymástól, egymás nélkül élni sem tudnának zsebtolvaj. Különben is: elmondta nekem, hogy elhatározta, ha kiszabadulnak, becsületes életet fognak kezdeni, átalakulnak férj és feleséggé. Na már most: Jean de lesz csukva, Berthe meg négy hét múlva szabad lesz - hát bíró ur, ön nagyon jól tudja, a lélek ugyan kész, de a test lehetetlen. Egy leány annyi csábításnak van kitéve - félremélt esetleg a mult emléke - a becsületet trémított ujjak, esetleg alkézeresedő is, vissza-visszavágnak esetleg a

A dollár az ur.

A LIPCSEI VÁSÁRON a kereskedők az árakat dollárokkal határozzák meg, dollárokkal írják ki és ezt nemcsak elméletileg teszik, de ragaszkodnak hozzá, hogy a vevők dollárokkal fizessenek.

Németországban a hajógyógyiművelés az árakat dollárokkal, font sterlingekkel és frankokkal számítják, - legkiváltképen azonban és elsősorban: dollárokkal.

A berlini szállodák a szobák árait immár nem márkában, hanem dollárban határozzák meg. - a márkáról ezentul csak, mint a dollárnak egy bizonyos hányadu képviselőjéről lehet szó előtűnik.

Kelet-Európai államokból a dollár ki van tiltva. Ennek dacára: kelet-európai országokban épen úgy cirkulál a hatalmas dollár, mint a nyugat-európai országokban, ahonnan nem tiltották ki.

Itt van például Lengyelország. A kormány, hogy a lepyel márká értékét annyira-mennyire mégis stabilizálhassa, kitalálta az országból a dollárt. Az elvnel azonban sokkal komolyabb valami az élő valóság és a szükség. Ennek következtében Danzigon s a lepyel határ egyéb pontjain csak úgy özönlik ez az igazi értékű-péNZ az országba.

Igazi érték! Erről van itt szó. Ez az a bűvös erejű varázsigé, amely megmagyarázza, miért is lett ilyen nagy ur a dollár Európában.

E pillanatban úgy fest a dolog, hogy a nemzetközi pénzforgalom standardja a dollár lesz.

Közép- és Kelet- és Nyugat-Európában e pillanatban több ezer millió dollár van felhalmozva. A dollár: az a pénz, amely nem veszít értékben, amelynek értéke nem hullámzik jobbra-balra, a dollár az a pénz, mely bármikor és bármilyen körülmények között olyan áron vásárolható, mint amennyi megmarad, ami nem változik, amire támaszkodni lehet.

A mult héten az egyik new yorki bank közép-európai megbízottja kábelrelelést küldött az intézetbe egy millió dollárra, öt és tíz dolláros denominációkban. A pénztátnalók, az idegen valutákmal dolgozó bankárok egyöntetűen azt jelentik, hogy ügyfeleik ma már egyáltalán nem törődnek a különböző pénzekkel - csak a dollárral. A dollár-kifizetéshez ragaszkodnak. Hogy ezt a követelést ki lehessen elégíteni: minden héten több millió dollárt küldenek át Európába a bankok Federal Reserve bankokból.

A dollár bűvös ereje!

Csak egy példát: a bankok megbízottai mind azt jelentik, hogy az európaiakkal sokkal inkább ragaszkodnak azokhoz a bankokhoz, amelyekben a "Washington, D. C." jelzés található! Mert: ez a szimbóluma előtűnik a stabilizáltságnak, a komoly alapnak, az állandó értéknek. A Washington szó a szemükben sokkal biztosabb valamit jelent, mint a Federal Reserve jelzés. Nem is tudják elképzelni, hogy ez a kettő, értékben, egyáltalán semmi különbséget nem jelent. Hogy az egyik amerikai bankó épen olyan jó, mint a másik. Amin Washington van - az biztosabb! Anyira nem lehet kiverni a fejükből ezt a balhítet, hogy képesek a Washington jelzésű bankóért nagyobb árszót fizetni.

Ez nekünk komikusan hangzik. Ők azonban, szegények, halálos komolyan veszik ezt a gyerekes megállapítást.

Nem is esoda. A józan látásukat elvette a sok tragédia. És két kézzel igyekeznek kapaszkodni valaminek, amiből az állandóságnak, a megnyugodottságnak, a biztonságának, a régi jó világból való háboríthatatlanságnak az illatát érzik. Dollár - már magában véve milyen stabil valami. Hát még: a dollár, amin rajta van, hogy Washington, D. C.!

De: még a Federal Reserve Bank jelzésével ellátott bankjegyeket is szívesebben veszik, mint az aranyat. Ennek is meg van a maga oka. Crissinger, a Federal Reserve Board elnöke ezt az okot ebben látja: "Az aranyat az egyik országból a másikba való útja közben a különböző vámhatóságok megdézsmálják. Az amerikai Federal Reserve bankjegyekkel ez a szerencsétlenség nem történhetik meg, a dollár-bankjegyek háboríthatatlanul és zavartalanul utaznak át a nemzetközi határokon."

A dollárnak nem kell utlevél és nem kell ajánló levél, - a dollár utlevél és ajánlólevél saját magának. Ő ma a legnagyobb ur Európában és előtte haptákba állnak mindazok, akik remegve, sirva, imádkozva remélik, eljön még egyszer az az idő, hogy az ő pénzüik is olyan stabilis lesz, mint ma a legnagyobb ur: a Dollár!

IGAZI SZIV A FEDÉLKÖZÖN

A "harmadik" osztályon.

DR. ESTHER Lovejoy az európai American Women's Hospital végrehajtó bizottságának az elnöke. E más szövezt annyit jelent, hogy Dr. Lovejoy huszonhárom európai kórháznak - olyan kórháznak, amelyet amerikai jótékonyok tárt fenn azokban az országokban, ahol a háború után nyomor és betegség a legnagyobb - a főfelügyelője.

Dr. Lovejoy legutóbb "itt jár" Amerikában. Hazajött egy kis látogatásra. A Cunard vonal Berengária nevű gőzcsónakát Európába. A Cunard vonal Mauritania nevű hajóján.

Ez eddig rendben volna. Az olvasó, mikor ezt a kis hírt elolvassa, elképzeli magának egy idősebb hölgyet, aki esetleg szemüveget visel. Elképzeli valami félnemű embert, aki orvos és közben szociológus! foglalkozik és - meg lehetős nagy napidíjakat kap a kormánytól. Elképzeli magának a Berengária és a Mauritania pazar első osztályát és elképzeli magának ezen a pazar első osztályon Dr. Esther Lovejoyt, amint ideutazik és visszautazik.

S az olvasó azután nyugodtan napirendre tér az egész felett.

Az olvasónak ezuttal nincs igaza. Az olvasó ezuttal ki fog ábrándulni a begyökerezett megállapításából. Az olvasó csak ódni fog. Igaz, hogy kellemesen.

Dr. Lovejoy a harmadik osztályon érkezett Amerikába. És a harmadik osztályon utazik most vissza Európába.

Dr. Lovejoy Eszter ama ritka hivatalos személyiségek közül való, aki a foglalkozásába az ideálismit is beleveti.

Azért utazik harmadik osztályon, mondja, mert a harmadik osztályos utasok sokkal kezelebb állnak hozzá, mint az első osztályú utasok. A harmadik osztályú utasok kopott, eszt emberiek sokkal kezelebb érzem magamhoz, ezeknél - és itt megvolt a mozdulatot tett.

Ez a Dr. Lovejoy az életet a szenvedésnek és a segítségnek szentelte. Ösztön és igazán, a szerzetesek meggyőzőjével. Hogy mennyire igaz ez, bizonyítja, hogy a legsúlyosabb állapotban, mikor a szegénység és nyomor a betegség hangulatától el lehet szabadulni, belebújni a jóságos, dagnagú langyos fürdőjébe - elkerüli a csábítást. Nagyon becsületlen lelki ember ez a női orvos.

Egy modern martír - aki nem a nagy nyilvánosság számára az.

Mennyivel különb ember minden hangos szónoknál - mindazoknál, akik jó pénzért nagyszerű mahagomi irászatok mellett ontják a könnyeket a szegény bevándorlóknál!

AMERIKAI VÉLEMÉNY A „JUGOSZLÁV ÁLLAMRÓL”

„Nagy-Szerbia” mai politikájáról

A CHRISTIAN SCIENCE MONITOR a következőket írja Szerbia és általában a Balkán helyzetről:

A Balkán a háború után, csakugy, mint a háború előtt, tüzfészeke a túlzott céloknak, túlfeszített törekvéseknek és bosszúreteteknek, amely semmi jót sem jósol a világébe számára. De a világ e részében a legveszedelemesebb pont mégis Szerbia. Államférfiak döntése folytán négyezeresen megnyugodott a háború után, Szerbia súlyosan szenved ebben az elmeállapotban. Ezt az elmeállapotot a legtisztábban a "Nagy Szerbia" név fejezi ki. A szerb politikusok és az egész szerb közvélemény abban a rögeszmében szenved, hogy a Jugoszlávia határai közé zárt nemzetek nem társként kerültek oda, hanem pusztán azért, hogy a szerb uralom alá hajtják őket. Olyan körülmények, például, hogy a horvátok számban és kultúrában erősebbek náluk; hogy a macedónok tehetősebb nép a szerbnél; hogy a montenegróiak ötszázados történelmi folyamán vívő módon védtek meg függetlenségüket, ami végül most megszállották országukat - mindez keveset vagy éppen semmit sem jelent a sovinszta szerb előtt.

Belgrád tovább folytatja politikáját annak az elméletnek alapján, hogy aki ellenzi a szerb uralmat - vagy elnyomatást - az az elhatározott sorsal száll szembe. A szerb agyvelőben a sors azután úgy tűnik fel, mint a kisebbségnek merőben a szuroknyok erejére támaszkodó uralma a nagy és kulturálisabb többség felett.

A civilizáció úgy riad vissza az alacsonyabb kulturájú kisebbségnek uralmától a magasabb kulturájú többség felett, ahogy a természet visszaborzad az irtól. Ha elismernék, hogy az ilyen viszonylat véglegesen megmaradhat, ez annyit jelentene, hogy elismerjük a világ visszafeléjődését előhaladása helyett. A politikai viszonylatok, a vízfelszínhez hasonlóan kiegyenlítődésre töreksznek. Erre a kiegyenlítődésre az elnyomott szenvedélyek hatalmas erejével töreksznek a Balkánon - Horvát és Szlovénországban, Montenegróban, Macedóniában. Az egyetlen látható remény az, hogy a politikai megoldás el fog következni a Balkán és egész Európa tulságosan súlyos megrázkódtatása nélkül. A Jugoszláviai manapság észlelhető baljóslatu viszonyokat mind, kivétel nélkül, el lehetett volna kerülni, ha Szerbia a testvérméretű körében felismerte volna igazi hiányát, amely a társé és nem az uralkodó. A szerbek értelmi és erkölcsi természete azonban nyilvánvalóan lehetetlenné tette ennek a helyzetnek helyes és tárgyilagos felismerését.

LELŐTE, MERT ELVITTE FELESEGT AUTÓZNI.

BELLEFONTAINE, O., aug. 13. - A rendőrség letartóztatott gyilkossági vádja alatt. Tíry Duff gazdag farmert, mivel agyonlőtte Orra Van Horn lakoskört. Duff azért emelt foglyvert Horn ellen, mert féltélag elcsábította az ő feleségét. Horn és Mrs. Duff autót rápudták ki a határra, amidőn Duff meglepte őket.

LELŐTTÉK ÉS ELFOGTÁK A MENEKÜLŐ GYILKOST.

ST. CLAIRSVILLE, O., aug. 13. - Mike Philipovich 30 éves bányász, aki elmenekült innét négy nappal ezelőtt, miután a 32 éves Nick Muntas bányászt agyonlőtte, elfogták tegnap. Philipovichet lelőtték a szőlőben, amidőn felszállásra nem állt meg. Négy nap óta az erdő, mezők blackberryje fapudták.

SÜRGÖNY!

Sokszor előfordulhat az, hogy valakinek sürgős füstölője van. Magyarországon, vagy ha ott van a szomszéd, ilyenkor NEM KÖLÖGÖZTETLEK A SÜRGÖNYI PÉNZKÜLDÉS, amely a bankháznak nemcsak gyorsan és biztonságosan, de OLCSÓN IS TELJESÜL.

Magyarországra 20 centes sürgönylevél küldésénél minden olyan korlátozást, amelyet itteni értéke a 10 dollár meghaladja, csaknem teljesen el lehet hagyni.

Csehszlovákia területén 10c. sürgönylevél, ha a küldött összeg legalább 500 cseh korona.

SEMMI KÖLÖG DÍJAT NEM SZÁMITUNK.

HAJÓJEGYEK. BETÉTEK.

KISS EMIL Bankháza

133 SECOND AVENUE, NEW YORK, N. Y.

(A 8-ik utca sarkán.)

A Pestt Magyar Kereskedelmi és Pénzügyi Bank Rt. Kiszárolgató képviselője

A M. Kir. Államháztartás Minisztériumának Kiszárolgató képviselője

A menyecske csókja édes, De annál is jobb a négyes

A legjobban fogó pipadohány a magyarok közt, azért, mert

A LEGJOBB.

MINDEN AMERIKAI MAGYAR CSALÁD ASZTALÁN LEGYEN

egy kötet Kemény György nagy verseregényének, amelyet az amerikai magyarok veterán költője, humoristája, újságírója

Vas András

cimen irt az amerikai magyarok küzdelméről. Senki sincs közöttünk, aki jobban ismeri az amerikai magyarokat s hivattobb lett volna az Amerikába szakadt magyarok küzdelmes életét megírni.

Érdekesen magyarsággal, tömören, érdekesen írtá meg nagy művét Kemény György. Elismeréssel adózt nekik úgy az amerikai, mint a magyarországi sajtó.

FEJEZZÜK MI KI ELISMERÉSÜNKET

avval, hogy rendeljük meg Vas András, szerzők meg könyvtárunk részére, küldessük el a könyvtárunk régi kedveseinknek, küldessük meg azok lelkészeinknek, tanítóinknak, küldessük meg azok lakóhelyüknek könyvtárának, rendeljük meg egyet-egy könyvtárunk részére.

ADJUNK NEMZETI AJÁNDÉKOT

KÖNYVE MEGVÁSÁRLÁSÁVAL

Kemény Györgynek, aki huszonöt évi munkálkodás után megerőmli az anyagi gondoktól mentes pihenést.

VAS ANDRÁS ára csinos kötésben 2 dollár.

Gyönyörű domborművi díszkötésben finom merített papíron, a szerző sajátkezű aláírásával 5 dollár.

A rendelést küldje akár **KEMÉNY GYÖRGY, 1060-25th St., Detroit, Mich.** címére, akár pedig szerkesztőségünkbe így címezve:

Vas András

o SZABADSÁG, Box 171, Cleveland, Ohio.

A beérkezett rendeléseket nyugatni fogjuk lapunk hasábján a gondnok lesz arra, hogy a megrendelt könyvet a lehető leggyorsabban megkapja a rendelés.

E T

A Ca famo

13. vánd

Móni lélek dábó

Er a alkak dorla illeti erőfe vissza vánd

A és s dorio azt soha dorla helyi sok, vánd

és s dorio azt soha dorla helyi sok, vánd

Ezt lyessz szaksz kódve lyessz nadi nedje kásoz agnab szaksz népre avagy sabbat osztály dályoz genek

A szemle kado nek az kőtkba, az bennsz a Dom gal cs

Döntés felhas

WAS

Az ige cterjeg Coolidge napokf dős, m vartat intezés ről a r az elny alkotm a hads szetlet cios tör védése

Közle száraz kiyivász már kőb Az egy dig elly A k zataa igazság történet ilyen en vzetell formiába hnyatás bemutás

Az el nak ebb meghatá ságu, ho álláspont jegyzéklyt egy hóg tározott történés készül riumban Befeje miniszter

TIS elintez ban a DC FA CS HA KO EX HI

Nyitva hétfő Allami ünnep

SCHW

13. 72

HIRADÁSOK A SZÜLŐHAZÁBÓL

Mi történik Magyarországon? -- A Szabadság budapesti szerkesztőségének eredeti tudósításai

AZ UTOLSÓ NÉPSZÁMLÁLÁS ELSZOMORÍTÓ SZÁMADATAI

Most jelent meg az 1920. évi népszámlálás adatainak feldolgozásából az első kötet. Mindössze a népesség főbb demografiai adatait tájékoztat a községek, népesebb puszták, valamint települések adatait. Munka több mint négyezer oldalas hatalmas kötet tele csupa számmal. Természetesen nem lehet hasonlítani még így sem a hasonló természetű régi kötetekhez, amelyek tíz évvel ezelőtt jelent meg és amely nem a csonka Magyarország összes helységeinek összes statisztikáját foglalta magában.

Mi főleg csak az előző szomorú változással és mindazokkal az adatokkal akarunk foglalkozni, amelyek a kivándorlás és visszavándorlás bármilyen befolyását a Trianon rettettségére a számokban bontakoznak ki legizgalmasabban a maguk borzalmasságában. Régi Magyarország 324110 négyzet kilométer volt. Európában csak Oroszország, Németország, Franciaország, Spanyolország és Svédország volt nagyobb. A trianoni békeszerződés 92833 négyzetkilométert hagyott meg, sőt az évi terület egyenlőségét. Az országterület közül a Duna jobb partjából maradt meg a legnagyobb terület 81,2 százalék. A Duna-Tisza között pedig hetvenöt és fél százalékot hagytak meg. A Tisza jobb partjának maradt meg a kezdetben. A Tisza jobb partjának húsz és fél százalékot hagytak meg. A Maros-szögéből aig öt és fél százalékot hagytak meg. Egészen elvesztett Királyhágonyt Erdély, Horvát-Szlavonországot és az ottani Fiume is.

Mindössze husz olyan törvényhatóság van, tíz város és tíz városi körzet, amelyek területe érintetlen maradt. Ezek a Vármegyei, Fejér, Somogy, Tótvázsony, Heves, Jász-Nagykun-Szolnok, Pest-Pilis-Sotnik-Kispe, Borsod-Abaúj-Zemplén és Hajdú. Az épségben megmaradt városok pedig Pécs, Székesfehérvár, Győr, Sopron, Baja, Hódmezővásárhely, Budapest, Kecskemét, Miskolc és Debrecen. Természetesen a lélekszám is nagyon apadt. Tíz év előtt húsz millió nyolcszázötvenhatezer-negyszáznyolcvanhat volt a lélekszám, ma pedig hétmillió hatszázhatvanháromezer. Csonka Magyarország népsűrűsége sokkal nagyobb, mint a nagy-

BUDAPESTI SZERKESZTŐSÉG: VIII. TÁNCSICS-UTCA 5. Telefon: József 63-18.

BUDAPEST JULIUS 27

A KORONA ZUHANÁSA, amelynek semmi természetese oka nincsen, folytatja útját lefelé, fokozva az általános izgalmat. A mai zürichi nyitáshál három és fél centimos árfolyammal jegyezték a magyar koronát. Az idei termés valóban olyan, hogy a pénzügyminiszter nyugodtan számíthatott erre a "devizaközpontra" s a bel- és külpolitika sem mutatott változást. A korona zuhanásának így csakis közgazdasági merénylet lehet az oka.

A korona leértékelése nem Zürichből, hanem Prágából és Bécsből s elsősorban Bécsből indult ki. Tegnapról mára a korona esése még nagyobb, mint az első napokban. Bizonyosra vehetjük, ha a természet nem arányokban megkezdődhetne, a korona pár hét alatt ismét lényegesen megjavulna. Sajnos, ma már Londonban és New Yorkban is megváltozott az eddigi kedvező helyzet és most már nem negyvenöt, hanem hetvenöt koronát kérnek egy angol fontért és New York is harminc százalékkal olcsóbban jegyzi a magyar koronát, mint eddig. Ez azonban nem az ottani piac önálló pénzügyeinek, hanem a kisértéket piaci jegyzésének a következménye.

A nemzetgyűlés tegnapi indennitási vitájának utolsó szakaszában Reichl Richárd a pénzügyi anomáliákkal foglalkozott beszédében. Hibáztatta az adózási rendszert. Meg kell adóztatni a luxuseket és meg kell adóztatni a tözsdét. A tözsdén is be kell hozni a forgalmi adót. Szerinte az Arvitzgölő Bizottságot csak Ardrágoti Bizottság néven ismerik. Az indennitást elfogadja. Rákóczy Ferenc úgy látja, hogy a külföld velünk szóba sem áll, mert letiltják arról az utról, amelyen Rákóczi és Kossuth haladt. A detronizációs törvény nem mondotta ki a Habsburgok trónfosztását és a nemzet azért szenved, mert azt látja a külföld, hogy a Habsburgokat vissza kívánják tiltakozik.

A Habsburg propaganda ellen, hiszen az egységes párt utápija, programjának főpontja a Habsburg trónfosztó törvény. A Habsburgok az ország beolvadására törekedtek és egyikük sem tartotta meg az esküt, a német nyelvet beakarták csempészni az országba. I. Ferdinánd császár katonái eladták a németeket a töröknek. II. Ulászló szerződést kötött a Habsburgokkal, de azok csak azt a részt tartották meg, mely nekik a trónt biztosítja. Horváth Zoltán (negyvennyolcas) szintén a Habsburg agitáció ellen beszél. A Habsburg trónralépése osztotta két részre az országot: a nép pártján lévőköt üldözték, a hatalom mellől állókat kiűztették. A szövetséges fülhatalmak szerint a Habsburg-kerítés nem tisztára belügy Magyarországnak. A szerénytelen Habsburg propaganda eddig két pucosit eredményezett: a kis és a nagy antant együttes fellépése kész ebben a dologban ellenük. Megérdemlik, hogy miatta veszélyeztessék megmaradt tizenhárom németük. A kormány tiri a Habsburg propagandát. Ausztria szándékát az segítette elő, hogy végleg szakított a Habsburgokkal. Nagy Emil igazságügyminiszter Horváth interpellációjára kijelentette, hogy clicheé a propagandát és vizsgálatot fog indítani az interpelláló által említett ügyekben.

A mai vitában Pakots József beszéde szövege, hogy a pénzügyminiszter a korona kétségbeesett silyvelése idején sem szólt fel, holott felelős az egész kormány a mai helyzetért. A miniszterelnök izgatottan tiltakozik. Nagy a pusztulás az országban és a sokszor emlegetett kultúrforrás érdekében semmi sem történik. A kultuszminiszter nem teljesíti kötelességét a mai nehéz időkben: Vannak törvénytelen törvények, mint a numerus clausus és a mozik elvétele. A hitvány szabadság csak fikció. Sajó ellenes hangulat uralkodik. Az újságírók nem léphetnek a nyilvánosság elé nehéz gazdasági helyzetükkel, pedig az újságírók nyomorognak.

Valóéigis éhbéret dolgoznak. A magyar kulturpolitika esős könnyen végzetessé válható cselekedetek volt az okozója a sárpenetési dűlőben. Régi vizálykodásban éltek egymással Horváth István földműves és mostoha fia, Kiss János urhadi földműves. A vizálykodás a minap odáig fejlődött, hogy Horváth Menos erdő felindulásában zsebkését előlörtotta és mostoha fiát, Kiss Jánost melbe szarta. A szuras helyen hatalmasan bren szökkeltek a vér, eszméletét vesztve szállították be a mentők a fehérvári Szent György kórházba. Megállapították, hogy a késszúrás tüdőjét érte s életének megmentése végett azonnal operációt van szükség. Az orvos megállapítást azonnal tett követte s eredményként a vérzés megsűnt, Kiss Inre életét pedig a biztos elpusztulástól megmentették.

előtt áll. Nagyon sok még az analfabéta. Meg kell reformálni a közoktatást és a népművelődést elő kell segíteni. A magyar tanítóságnak nincs tekintélye, helyzete rendkívül szomorú. A szervezeten tömegesről az iskolán kívüli népoktatással kell gondoskodni. A kultúra mécsét hiába szorítják pohár alá, lobog és elcsalja a sötétséget, amire ma nálunk nagy szükség van. A nemzetgyűlésen és a budapesti városházán állandóan lázítanak a jogrend és a törvény ellen. A kormány tiri a mellék kormányt, amely titokban zavarókat idéz elő. Majd szóló felolvasott egy levelet, melyben Lendvai István, a ceglédi ébredő jelelt, egy zsidó ezredorvosot katonaság alól való mentesítésének segítését kérte. Az ilyen emberek csinálják a jobboldali izgatásokat. Gombös Gyula szólalt fel Lendvai érdekében, aki - ugymond - tüdőbeteg. Pakots József azt hangsúlyozta, hogy a levélírónak, aki állandóan a zsidók ellen izgat, nem szabadott volna fölök ilyen szivességet kérni. Strausz István az indennitási vitájához szólv, hibáztatta, hogy zárszámolás bemutatásával nem tesz lehetővé az ország pénzügyeibe való betekintést. A kormányknak már a külföld miatt is határozott programmal kellene előállnia. Az indennitási javaslat nincs szorosan az alkotmány pilléreire felépítve, ezért nem fogadja el.

Kossuth Lajos Tódor hamvait Kossuth Ferenc mellett helyezték el a Kossuth-mauzóleumban. A Kerepesi temetőbe már korábban zárandóktól a főváros népe és a hivatalos küldöttek, a nemzetgyűlés és valamennyi pártja részéről. A Kossuth család tagjaitól a legidősebb rokon, Ambrózius Lajosné és Kossuth Kálmán csendőrszázados voltak jelen. Ünnepélyes szertartással vitték be az utolsó Kossuth koporsóját a sírba. Raffay Sándor evangélikus püspök, Soltovszky Béla, a nemzetgyűlés elnöke, Rakovszky István helyettes miniszter, Sipócs Jenő polgármester, Preszly Elemér pestvármegyei főispán és Hottay Pál, régi függetlenségi politikus mondott beszédet s közben az Operaház énekara adott elő egyházi énekeket és gyászdalokat.

Halálos autószerencsétlenség történt ma Martonvásártól öt kilométernyire. Kátay József budapesti vaskereskedő nagyobb társasággal Sifókora indult autóján. A gépkocsit azonban meg nem állapított okból szerencsétlenség érte. Kátay Lajos hatvanöt éves nyugalmazott állami főmérnök, akinek felesége is az autót utazott és a sofőr meghalt. Számos sebesült is történt: a sebesültek a Vörös Kereszt kórházba szállították. A sebesültek elgátlása szerint a katasztrófát az okozta, hogy a sofőr utkosban szivszelődést kapott.

A gabona kivitelről beszélt a tegnapi ülésen Farkas Tibor. Szerinte a miniszterek most bánakoznak arról, holott a termés már megérett. A világpiacon a gabonaár esésével kell számolni, erre mutatnak az amerikai piacok. Mi pedig legelőször jelenthetünk meg a piacon, ami a kivitel gyorsasága mellett szól. Bud János közgazdasági miniszter ma nyilatkozott erről a kérdéssel egy újságíró előtt. Kijelentése szerint: "A kivitel kérdése lényegében úgy áll, hogy ebben a tekintetben a kormányknak intézkednie nem is kell, mert a kivitel úgy a buzásiat, mint a rozsziat tekintetében már hónapokkal ezelőtt szabályozást nyert és e szabályozás alapján a kivitel ezútszerint is zavartalanul folyik."

A tözsdé mai napja szertelen árhullámzást mutatott. Az ideges kapkodást a tözsdetánás intézkedései okozták, mert az a körülmény, hogy a ma kötött üzletek lebonyolítása augusztus tizenhatodikán történik csak meg, amikor a korona értéke változhatik, óvatosságot igényel. A gabonapiacra ma rendkívül szűkült volt az iránymutat. Hetvenöt ezer koronára drágult a buza, ami métermázsánként hétezer koronás áremelkedést jelent. A külföldi fizetőeszközök árfolyama is folyton emelkedik. A Dollárponton ma jegyzése szerint a new yorki kifizetés 13.965-14.465, a dollár ára pedig 14.015-14.515 korona.

French Line logo and shipping information for routes to Europe and America.

NORTH GERMAN LLOYD shipping information for routes to Europe and America.

Express Szolgálat BREMABA shipping information for express services.

NEW YORKBÓL TRIESTBE shipping information for routes to Italy.

United States Lines shipping information for routes to America.

NAVIGAZIONE GENERALE ITALIANA shipping information for Italian routes.

MAGYAROK FIGYELEM! advertisement for a Magyarok kvótája.

Canadian Pacific Railway Company advertisement for travel services.

Szatmár megye advertisement for a travel agency.

MENJEN VIZEN advertisement for a water-related product.

Ne gyötörtesse magát Rheumától, neuralgiától, csípőfájástól, mell- vagy izomfájástól! advertisement for a medicine.

Jótállás 20 nap alatti eredményről advertisement for a product.

Nuga-Tone advertisement for a health product.

Advertisement for a health product.

SUNNY SUSAN FRECKLE CREAM advertisement with a woman's face and product details.

VIDÉKI PÓSTA advertisement listing various regional news items from Békés, Csongrád, and Sopron counties.

ROTH SÁMUEL advertisement for a pharmacy.

Advertisement for a health product.

UJBÓL

KAPHATÓ

BIZONYFÉLE SZÓTÁR

A több mint ezer oldalas munka negyedik kiadásának nyomása befejeződött és a szétküldés megkezdődött.

Három Dollár és Ötven Cent bérmentes postaküldéssel. Küldje be azonnali rendelését a pénzzel együtt...

SZABADSÁG

P. O. BOX 171, CLEVELAND, OHIO.

KIS HIRDETÉSEK ARSZABÁSA.

KERESTETÉS, MUNKÁT KERES, BÉLTÁRSZÁR NYER VAGY KERES, BÚTOROZOTT SZOBAK KIADÁSOK...

MUNKÁT NYER - FÉRFI.

MAGYAR PEK és egy magyar cukrász felvételt keres...

MOLDEREK

BÜHL MALLEABLE CO. 3290 Wright St., Detroit, Mich.

KOCSI FÉNYELŐK

THE G. C. KUHLMAN CAR CO. EAST 140th ST. & N. Y. C.

Sell Shirts

Madison Shirt Co. 565 Broadway, New York, N. Y.

NÖTLEN BANYASZOK

LETCHER-MEYERER, KENTUCKY ALLANNAK.

Be An Electrical Expert!

L. S. LOVAS 4114 W. CARROLL AVE., CHICAGO, ILL.

MUNKÁT NYER - NŐ.

KERESTETIK magyar családok közt...

HAZASSÁG.

30 ÉVES k. kath. fiatal ember házasság...

ELADÓ ÜZLETEK.

GROCHERY és butcher üzlet birtok...

MAGYAR BANYASZOK!

Hat szék bányás, sand stone tap. A bányás mindig rendes...

KERESTETIK angol Stenographer, ki magyarul is beszél...

MUNKÁT KERES - NŐ. 16 ÉVES LEány...

KIADÓ LAKÁSOK. 2319 SCRANTON ROADON 5 szoba...

BÚTOROZOTT SZOBAK. KÉT BÚTOROZOTT szoba, fűrdő és villanyhálószobával...

LAKÁST KERES. 4-5 SZOBAK lakást keresek a West oldalon...

INTELLIGENS CSALÁD 3 éves fiú gyermekekkel...

KERESTETÉS. CELENTI JÁNOS Zempléni, herold...

HAZASSÁG. 30 ÉVES k. kath. fiatal ember házasság...

ELADÓ ÜZLETEK. GROCHERY és butcher üzlet birtok...

MUNKÁT NYER - NŐ. KERESTETIK magyar családok közt...

HAZASSÁG. 30 ÉVES k. kath. fiatal ember házasság...

ELADÓ ÜZLETEK. GROCHERY és butcher üzlet birtok...

MUNKÁT NYER - NŐ. KERESTETIK magyar családok közt...

HAZASSÁG. 30 ÉVES k. kath. fiatal ember házasság...

ELADÓ ÜZLETEK. GROCHERY és butcher üzlet birtok...

MUNKÁT NYER - NŐ. KERESTETIK magyar családok közt...

HAZASSÁG. 30 ÉVES k. kath. fiatal ember házasság...

ELADÓ ÜZLETEK. GROCHERY és butcher üzlet birtok...

MUNKÁT NYER - NŐ. KERESTETIK magyar családok közt...

HAZASSÁG. 30 ÉVES k. kath. fiatal ember házasság...

ELADÓ ÜZLETEK. GROCHERY és butcher üzlet birtok...

MUNKÁT NYER - NŐ. KERESTETIK magyar családok közt...

HAZASSÁG. 30 ÉVES k. kath. fiatal ember házasság...

ELADÓ ÜZLETEK. GROCHERY és butcher üzlet birtok...

MUNKÁT NYER - NŐ. KERESTETIK magyar családok közt...

HAZASSÁG. 30 ÉVES k. kath. fiatal ember házasság...

ELADÓ FARMOK. 40 akres 25000. 60 akres 25000. 100 akres 18000...

MICHIGAN ÁLLAM VEZETI! Az autómobil és a cukor előállításának...

H. E. VARGA ÖGYVED és JOGTANÁCSOS. 641 Society for Savings Bank Bldg.

MALING HERMAN NEMET-MAGYAR ÖGYVED. 127 N. CANTON STREET

CHICAGOI MAGYAR ÖGYVED. Hites ügyvéd

Aiphonse Lefkow Hites ügyvéd. 58 W. WASHINGTON STREET, Chicago, Ill.

VEGYES. FELTALALÓK! Irodalmi újság szabadalmait találd...

EAGLE REGALIA COMPANY. 115 NASSAU ST. NEW YORK SELYEM ZÁSOLÓK...

OKTATÁS. Angolul beszélni, írni és olvasni könnyen megtanulható minden magyar...

Isadore Braun okl. tanító és közegező. 10210 Adams Ave., Cleveland, O.

JOGI TANÁCS. Iroda alapítottát 1904-ben. PAPP MIKLÓS ÖGYVED ÉS JOGTANÁCSOS

D. B. STONE Magyarul beszélő ügyvéd és jogtanácsos. 637 Society for Savings Bldg.

Kovácsy M. Andor ÖGYVED ÉS JOGTANÁCSOS. 637 Society for Savings Bldg.

Jos. N. Ackerman ÖGYVED ÉS JOGTANÁCSOS. 608-10-12-16 ENGINEERS BLDG.

SAMUEL SILBERGER Magyar Ögyvéd és Jogtanácsos. WEST 25th St. & Lorain Ave.

W. H. SCHWARTZ Hites ügyvéd és közjegyző. 10311 ASHBRURY AVENUE

H. E. VARGA ÖGYVED és JOGTANÁCSOS. 641 Society for Savings Bank Bldg.

MALING HERMAN NEMET-MAGYAR ÖGYVED. 127 N. CANTON STREET

CHICAGOI MAGYAR ÖGYVED. Hites ügyvéd

Aiphonse Lefkow Hites ügyvéd. 58 W. WASHINGTON STREET, Chicago, Ill.

VEGYES. FELTALALÓK! Irodalmi újság szabadalmait találd...

EAGLE REGALIA COMPANY. 115 NASSAU ST. NEW YORK SELYEM ZÁSOLÓK...

OKTATÁS. Angolul beszélni, írni és olvasni könnyen megtanulható minden magyar...

Isadore Braun okl. tanító és közegező. 10210 Adams Ave., Cleveland, O.

JOGI TANÁCS. Iroda alapítottát 1904-ben. PAPP MIKLÓS ÖGYVED ÉS JOGTANÁCSOS

D. B. STONE Magyarul beszélő ügyvéd és jogtanácsos. 637 Society for Savings Bldg.

Kovácsy M. Andor ÖGYVED ÉS JOGTANÁCSOS. 637 Society for Savings Bldg.

Jos. N. Ackerman ÖGYVED ÉS JOGTANÁCSOS. 608-10-12-16 ENGINEERS BLDG.

SAMUEL SILBERGER Magyar Ögyvéd és Jogtanácsos. WEST 25th St. & Lorain Ave.

LINDORA, PA. - A pestmegyei vándorúti templom harangjára Maródi József, Polák István és Svorcz Mihály által vállalt gyűjtés...

NYILVANOS NYUGTÁZÁS. Hites ügyvéd

CHICAGOI MAGYAR ÖGYVED. Hites ügyvéd

Aiphonse Lefkow Hites ügyvéd. 58 W. WASHINGTON STREET, Chicago, Ill.

VEGYES. FELTALALÓK! Irodalmi újság szabadalmait találd...

EAGLE REGALIA COMPANY. 115 NASSAU ST. NEW YORK SELYEM ZÁSOLÓK...

OKTATÁS. Angolul beszélni, írni és olvasni könnyen megtanulható minden magyar...

Isadore Braun okl. tanító és közegező. 10210 Adams Ave., Cleveland, O.

JOGI TANÁCS. Iroda alapítottát 1904-ben. PAPP MIKLÓS ÖGYVED ÉS JOGTANÁCSOS

D. B. STONE Magyarul beszélő ügyvéd és jogtanácsos. 637 Society for Savings Bldg.

Kovácsy M. Andor ÖGYVED ÉS JOGTANÁCSOS. 637 Society for Savings Bldg.

Jos. N. Ackerman ÖGYVED ÉS JOGTANÁCSOS. 608-10-12-16 ENGINEERS BLDG.

SAMUEL SILBERGER Magyar Ögyvéd és Jogtanácsos. WEST 25th St. & Lorain Ave.

OKTATÁS. Angolul beszélni, írni és olvasni könnyen megtanulható minden magyar...

Isadore Braun okl. tanító és közegező. 10210 Adams Ave., Cleveland, O.

JOGI TANÁCS. Iroda alapítottát 1904-ben. PAPP MIKLÓS ÖGYVED ÉS JOGTANÁCSOS

D. B. STONE Magyarul beszélő ügyvéd és jogtanácsos. 637 Society for Savings Bldg.

Kovácsy M. Andor ÖGYVED ÉS JOGTANÁCSOS. 637 Society for Savings Bldg.

Jos. N. Ackerman ÖGYVED ÉS JOGTANÁCSOS. 608-10-12-16 ENGINEERS BLDG.

SAMUEL SILBERGER Magyar Ögyvéd és Jogtanácsos. WEST 25th St. & Lorain Ave.

OKTATÁS. Angolul beszélni, írni és olvasni könnyen megtanulható minden magyar...

Isadore Braun okl. tanító és közegező. 10210 Adams Ave., Cleveland, O.

JOGI TANÁCS. Iroda alapítottát 1904-ben. PAPP MIKLÓS ÖGYVED ÉS JOGTANÁCSOS

D. B. STONE Magyarul beszélő ügyvéd és jogtanácsos. 637 Society for Savings Bldg.

Kovácsy M. Andor ÖGYVED ÉS JOGTANÁCSOS. 637 Society for Savings Bldg.

Jos. N. Ackerman ÖGYVED ÉS JOGTANÁCSOS. 608-10-12-16 ENGINEERS BLDG.